

pro | natura

Werk maken van Natuur!

Rol van gras in bio-energie en groene chemie'

Tom Anthonis - Nathalie Devriendt

30 oktober 2018
Geel

Pro Natura

- 🐜 Wie
- 🐜 Pro Natura, uitdaging en biomassa of Multi in – Multi out Model
- 🐜 Projecten
 - 🐜 Re-Direct
 - 🐜 Vlaanderen Circulair
 - 🐜 Grassificatie

Pro Natura

 Wie ?

Pro Natura

- ❧ Sociaal economie bedrijf sinds 1993
- ❧ 155 werknemers
- ❧ 3 locaties in België (Eeklo, Vilvoorde, Pamel)
- ❧ Belangrijkste activiteiten:
 - ❧ Landschapsonderhoud en design
 - ❧ Natuur & ecologische methoden
 - ❧ Workshops & team buildings in natuur

PLANCKENDAEL

REFERENTIEBEELDEN

Wadi met bloemrijke beplanting

Vaste plantenborder met zitbank

Tegels met open voegen

Hoolland

Plantenstalling 3D voorstel

Plantenbak 3D voorstel

VOOR

NA

Pro Natura

 Pro Natura, uitdaging en
biomassa of Multi in – Multi out
Model

A photograph showing two men in green and orange work clothes kneeling in a field, planting small green seedlings in black pots. The man on the left is smiling and looking towards the camera, while the man on the right is focused on his work. The background shows a line of trees and a building in the distance.

toekomst & ambitie?

Innovatie & Diversificatie

Landschapsonderhoud Verwerking/productie

Valorisatie van de groene grondstoffen !

pro | natura
werk maken van natuur!

Sleutels de circulaire bio-industrie

- ♣ Optimaal gebruik → 100% → waste=resource
- ♣ Samenwerken in biomassa clusters
- ♣ Focus hoogwaardige (eind)producten
- ♣ Inclusief sociale economie (MVO)

Research@ProNatura ?

- 'stukjes van de puzzel samenbrengen'
- Screening nieuwe toepassingen obv groene (afval) grondstoffen als input

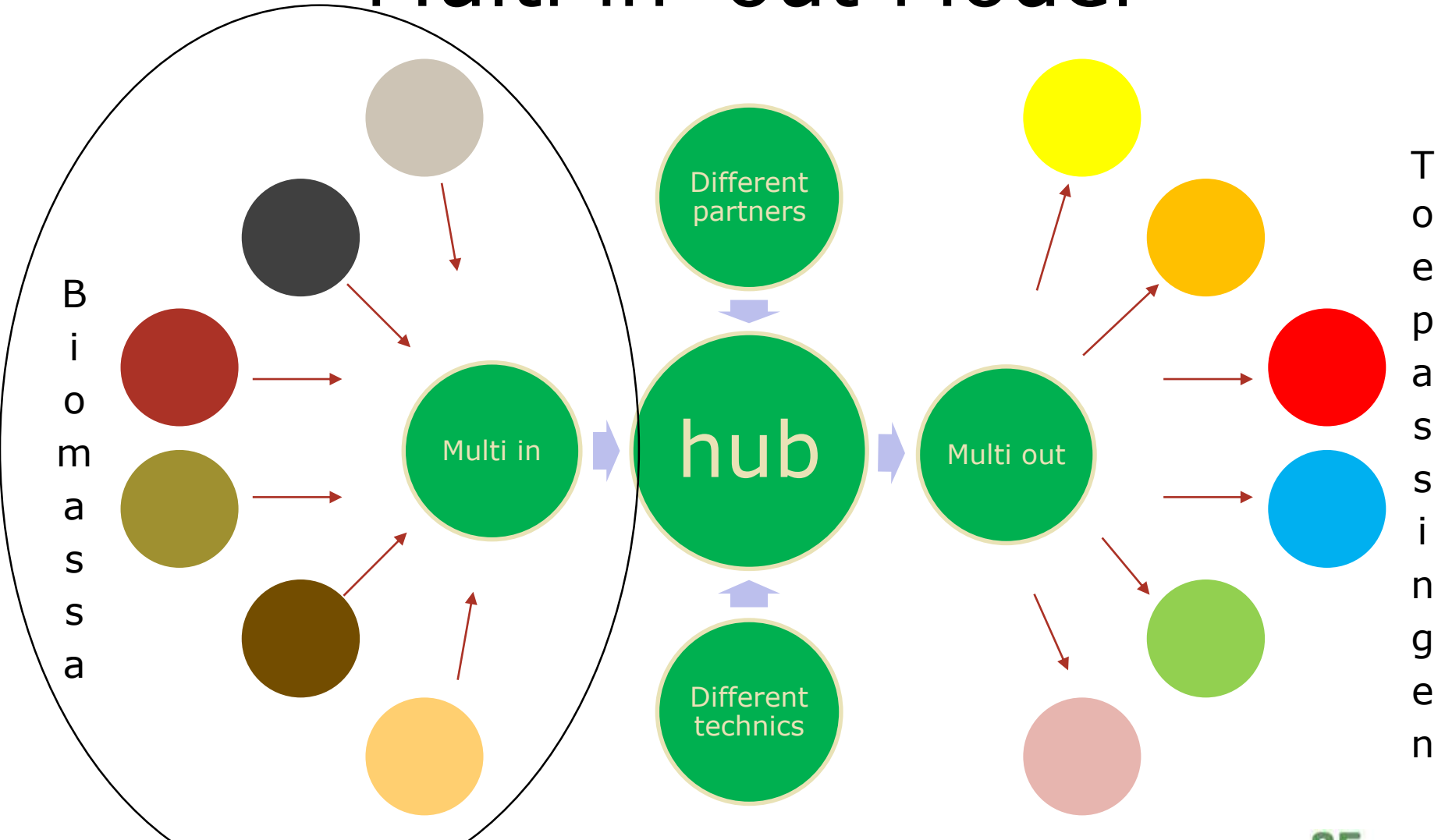

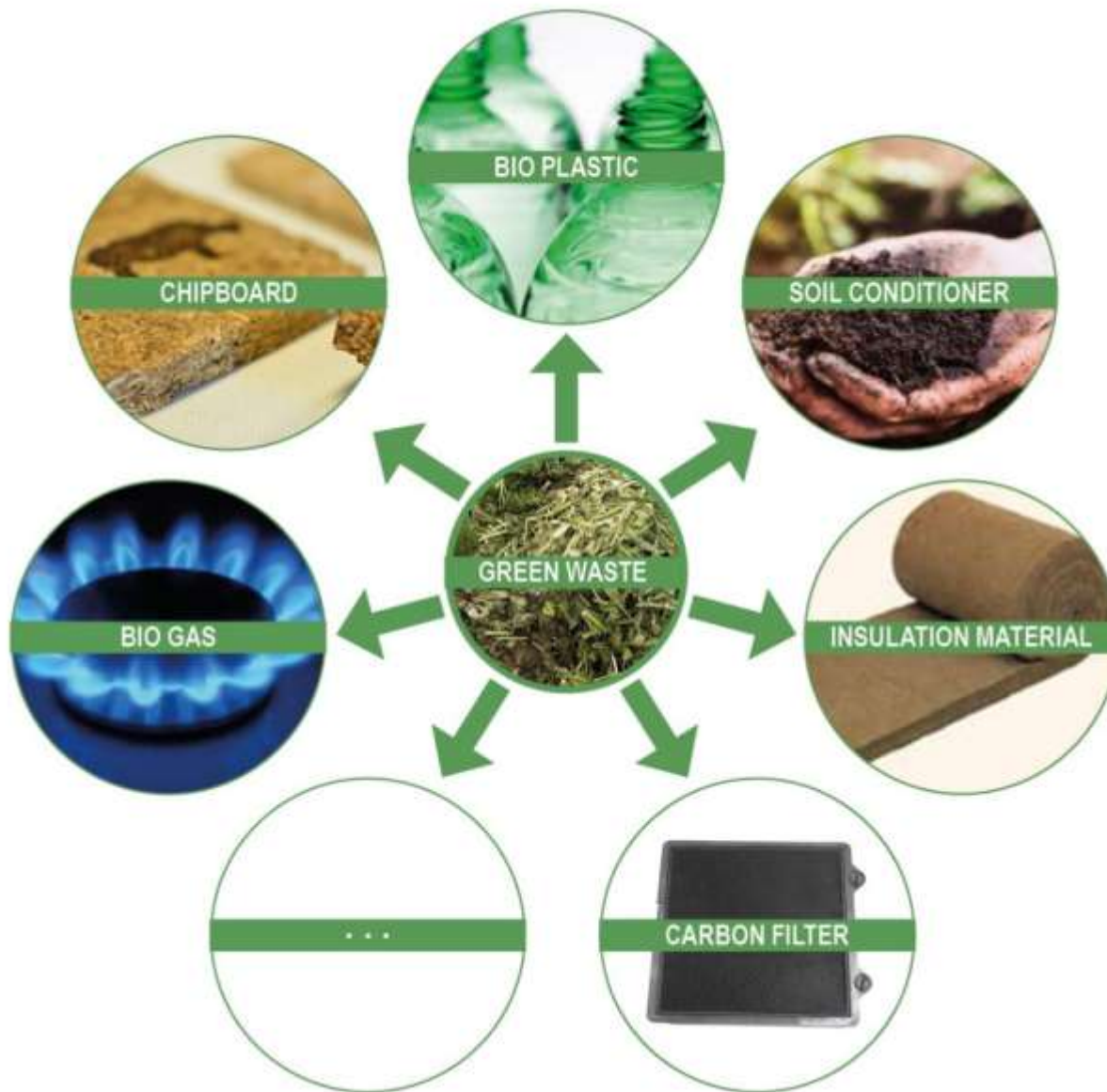
Uitdaging heterogeniteit

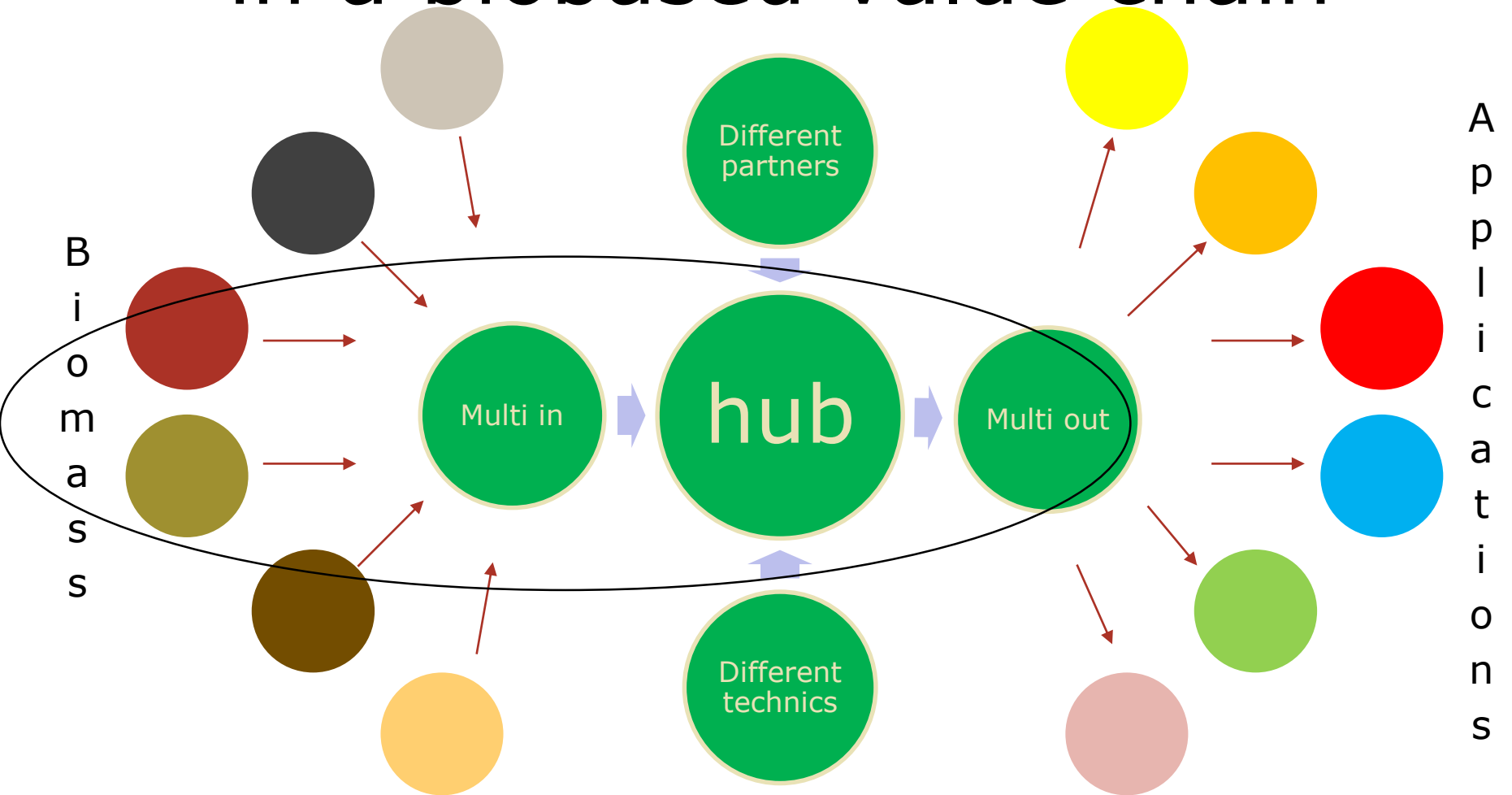
- 🐜 **Kwaliteit is niet constant:**
- Vervuiling
 - Vorm
 - Vochtigheid
 - Energie-inhoud

Multi in-out Model

ProNatura in a biobased value chain

Pro Natura

Projecten

R&D financed by

R&D

Interreg
EUROPEAN UNION
North-West Europe
RE-DIRECT
European Regional Development Fund

Re-Direct

 REgional Development and Integration of unused biomass wastes as REsources for Circular products and economic Transformation (RE-DIRECT)

Interreg
EUROPEAN UNION
North-West Europe
RE-DIRECT

European Regional Development Fund

Interreg NWE RE-DIRECT grondstof

**Japanse
duizendknoop**

**Framboos
snoeisel**

Bermmaaisel

Interreg NWE RE-DIRECT Japanse duizendknoop

Interreg
North-West Europe
RE-DIRECT

Interreg NWE RE-DIRECT zomeroogst

Interreg NWE RE-DIRECT winteroogst

Interreg
North-West Europe
RE-DIRECT

Interreg NWE RE-DIRECT hakselen

Interreg
North-West Europe
RE-DIRECT

Interreg NWE RE-DIRECT

zomer

winter

Interreg NWE RE-DIRECT Framboos

Framboos snoeisel

Interreg NWE RE-DIRECT

Framboos snoeisel verhakselen

Interreg NWE RE-DIRECT

bermmaaisel

Interreg NWE RE-DIRECT Toepassingen

🐜 Biochar & Actieve koolstof

- 🐜 Stap 1:IFFB : scheiden in sap en vaste fractie
 - 🐜 sap naar vergisting → biogas
- 🐜 Stap 2: Pyrolyse vaste fractie (o.a.Pyreg technologie)
 - 🐜 restwarmte → stoom → actieve koolstof

Interreg NWE RE-DIRECT Toepassingen

🐜 Biochar & Actieve koolstof

🐜 Mogelijke gebruik:

- 🐜 Bodemverbeteraar
- 🐜 Additief diervoeding
- 🐜 Strooisel in stal
- 🐜 Compostverbeteraar (geur, omzetting)
- 🐜 Cataliet in productie biogas
- 🐜 Actieve koolstof
 - 🐜 filter gas, bodem, water (farma-hormonen)
 - 🐜 additief cosmetica

Interreg NWE RE-DIRECT Toepassingen

- 🐜 VEZELS uit groenafval
- 🐜 Framboos → bio-afbreekbare verpakking : zetmeel + vezel

Interreg NWE RE-DIRECT Toepassingen

- VEZELS uit groenafval
- Jap. Duizendknoop : vezelplaat
 - Knotplex (Timelab Gent)

KNOTPLEX

R&D

Project Vlaanderen Circulair

- 🐜 WP 1: Samenstellen blends biomassa
- 🐜 WP 2: Voorbehandeling blends
- 🐜 WP 3: Test door eindgebruiker
- 🐜 WP 4: Optimale flowchart voor het geheel
- 🐜 WP 5: Collectief circulair business model
- 🐜 WP 6: Demonstratie en leerschool

Vlaanderen Circulair

Mycelium

- Samenwerking met Glimps
- Kan groenafval dienen als substraat voor groei mycelium ?
- Welk eindproduct ?
- Testen on-going

Vlaanderen Circulair

- 🐜 Kleurstoffen en vezels
 - 🐜 Samenwerking Orineo
 - 🐜 Specifiek selectief gedroogd groenafval
→ klimop ?
 - 🐜 Tests on-going

R&D

Interreg EUROPESE UNIE

2 Seas Mers Zeeën

Grassification

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Grassification

Goal / Main objective: Grassification aims at establishing a new, ground bound circular economy based upon the refining of road side grass clippings in a liquid and a fiber fraction and the processing of these different fractions: waste (grass clippings) becomes resource (e.g. bio composites). By demonstrating the potential of this new economy we will be able to convince all stakeholders of the (economic) potential of refining road side grass.

Grassification

Raw Material

Sourcing & processing

- Cut and collect
 - Technical
 - Logistics
- Separation
- Processing
 - Batch AD
 - Small scale AD

Advanced processing

Refinement & product development

- Fiber applications, nutrients, proteins, energy
- Biocomposites

Value chain Assessment

- Techno-economic
- Ecological
- Supply chain
- Policy Roadmap

Grassification

- 🐜 Bermmaaisel
- 🐜 Partners NL – B – UK: Avans, Inagro, UGent, HoGent, Vito, Prov. West-Flanders, Millvision, Delphy, Wildlife Trust, University Christchurch
- 🐜 Mogelijke eindproducten:
 - 🐜 Nieuwe maaikop
 - 🐜 Biocomposieten
 - 🐜 Eco design challenge → nieuwe materialen
 - 🐜 AD obv stortgastechnieken

Grassification

- ❧ Bij het extraheren van vezels uit gras, bekomt men ook een omvangrijke vloeibare fractie (afvalstroom ?)
- ❧ Theorie: gras neemt selectief mineralen op in de vereiste hoeveelheden en verhouding, mav het geëxtraheerde sap uit gras zal wellicht de juiste minerale voedingsstoffen bevatten in de gewenste verhouding voor gebruik als meststof
- ❧ Te onderzoeken : kan de vloeibare fractie hierdoor als een waardevolle meststof worden beschouwd ?

Grassification

- ❧ Interessante onderzoeksroutes naar toegevoegde waarde:
 - ❧ Biologische landbouw: duurzaamheidslabels voor biologische / biologische landbouw winnen aan populariteit.
 - ❧ ECHTER - tuinbouw of landbouw gericht op biologische / biologische landbouw verbiedt het gebruik van synthetische meststoffen en mest van intensieve landbouw.
 - ❧ Grassap - hetzij in zuivere vorm, hetzij verder geconditioneerd, kunnen deze marktniche aanspreken

Grassification

- ❁ Interessante onderzoeksroutes naar toegevoegde waarde:
 - ❁ Vervanging van kunstmest: ook in de conventionele landbouw kan er een geschikte niche zijn waarbij zal biobased meststoffen de kunstmeststoffen vervangen als ze voldoen aan bepaalde kwaliteitscriteria.
 - ❁ OOK - de Nitraatrichtlijn beperkt gebruik van biobased meststoffen gemengd met dierlijk mest (bvb digestaat) MAAR verbiedt het gebruik van grassap niet.

Grassification

- ❁ Interessante onderzoeksroutes naar toegevoegde waarde:
 - ❁ Productie van algen: de commerciële Spirulina-teelt wordt ook uitgevoerd met behulp van synthetische chemische teeltoplossingen.
 - ❁ Grassap in deze marktniche eventueel deze rol overnemen. Binnen dit project werken we samen met een commerciële Spirulina-producent in de buurt van Gent.

Gras heeft een mooie groene toekomst

Contact

Tom Anthonis
tom.anthonis@pronatura.be

Nathalie Devriendt
Nathalie.devriendt@innec.be

www.pronatura.be

Roosdaal-Vilvoorde-Eeklo

